

Grzegorz Mańko*

RECENZJA PODRĘCZNIKA NILS E. BRINGELAND I DAVID BOEGER: „TERAPIA BLIZN. METODY STYMULUJĄCE GOJENIE SIĘ RAN I USPRAWNIAJĄCE FUNKCJONOWANIE UKŁADU POWIĘZIOWEGO” (WROCŁAW 2020)

Podręcznik „Terapia blizn. Metody stymulujące gojenie się ran i usprawniające funkcjonowanie układu powięziowego” (wyd. MedPharm Polska, Wrocław 2020), autorstwa Nilsa E. Bringelanda, Davida Boegera, pod redakcją naukową pierwszego wydania polskiego Marcina Szkolnickiego, stanowi szerokie kompendium oparte na wieloletnich doświadczeniach autorów, będących praktykami fizjoterapii i osteopatii.

Na rynku wydawniczym jest coraz więcej podręczników fizjoterapii, która stale rozwijała się i zmieniała na przestrzeni lat. Obecna sytuacja w sektorze leczenia wymaga od nas elastyczności w działaniu, pod wpływem zmieniających się dynamicznie wymogów stawianych przez rozwój schorzeń cywilizacyjnych. Stale poszukiwane są nowe rozwiązania praktyczne, które okażą się nie tylko skuteczne w leczeniu, ale możliwe do powszechnego zastosowania i niegenerujące zbyt wysokich kosztów. Współczesna fizjoterapia wprowadza nowe standardy, oparte o sprawdzone metody. Wiele dotychczasowych teorii zostaje poddanych weryfikacji, a niektóre z nich zastępo-

* Dr n. med., specjalista Fizjoterapii, osteopata, UJ, Collegim Medicum, Wydział Nauk o Zdrowiu, Zakład Biomechaniki i Kinezylogii.

wane są przez zupełnie nowe i nierzadko rewolucyjne podejścia. Wystarczy wspomnieć, że uwzględnia się coraz częściej zabiegi z zakresu medycyny osteopatycznej. To właśnie fizjoterapeuci stali się w Polsce jej głównymi prekursorem i praktykami. Osteopatia, jako dziedzina wiedzy medycznej, jest znana w wielu krajach i od niedawna nauczana w naszym kraju jako cztero- lub pięcioletnie studia podyplomowe. Zdobyta wiedza stanowi cenne narzędzie diagnostyczne i terapeutyczne niemalże we wszystkich rodzajach schorzeń. Współcześni fizjoterapeuci bardzo często wykorzystują narzędzia osteopatyczne i równocześnie korzystają z wielu metodycznych szkoleń, budując przez to różnorodny warsztat terapeutyczny.

Jednym z istotnych elementów mających szerokie zastosowanie praktyczne jest terapia blizn. Restrykcje generowane przez blizny od lat były obiektem zainteresowań zarówno fizjoterapeutów, osteopatów, jak i innych profesjonalistów medycznych. Podręcznik „Terapia blizn” stanowi więc aktualne i bardzo przydatne opracowanie. Jest przy tym nowatorskim opracowaniem, łączącym elementy z wielu współczesnych metod. Na wyróżnienie zasługuje przedstawienie problemu w ujęciu interdyscyplinarnym i holistycznym.

Pozycja adresowana jest do osób reprezentujących różne profesje medyczne, jak również samych pacjentów. Układ pracy, mający raczej charakter podręcznika akademickiego, jest bardzo przejrzysty i praktyczny. Opracowanie liczy dziewięć rozdziałów, zredagowanych w odpowiedniej kolejności i proporcji tematycznej; zawiera 169 stron. Tematyka rozdziałów jest bardzo dobrze dobrana.

Na początku autorzy wprowadzają w podstawy fizjologii i patofizjologii tkanki łącznej, czemu poświęcony jest rozdział pierwszy. W kolejnych trzech rozdziałach autorzy zwracają uwagę na proces gojenia się i powstawania blizn. Przedstawione też zostają istotne relacje blizn z poszczególnymi układami w ciele, a głównie w łańcuchach mięśniowo-powięziowych.

W części praktycznej, która słusznie jest rozbudowana, mamy do dyspozycji praktyczny warsztat zarówno pod względem diagnostyki, jak i terapii blizn. Praktyczną część opracowania rozpoczyna rozdział szósty, dotyczący diagnostyki i testowania blizn. Kolejny rozdział jest najobszerniejszą częścią opracowania, odnoszącą się do różnorodnych metod terapii. W praktycznym rozdziale siódmym znajdujemy m.in. podrozdziały dotyczące: masażu, mobilizacji manualnych, naturoterapii, fizykoterapii, terapii z użyciem sprzętu i narzędzi. Przedstawione zostały także różnorodne możliwości terapeutyczne w odniesieniu do przypadków klinicznych. Cenne są również podrozdziały dotyczące relacji emocjonalnych i stosowania naturalnych środków wspoma-

gających leczenie. Podręcznik kończą dwa krótkie rozdziały: ósmy dotyczący stosowania maści i dziewiąty obejmujący interwencje lekarskie.

Opracowanie świadczy o dużym zasobie wiedzy autorów, szerokim i różnorodnym warsztacie pracy, a także otwartości połączonej z odwagą. Widać, że autorzy nie boją się wyzwań i trudnych przypadków, wymagających często odchodzenia od utartych latami schematów. Można zauważyć też ich spore doświadczenie dydaktyczne. Przemawia za tym komunikatywny język, połączony z wysokiej jakości treścią merytoryczną. Bibliografię stanowią 133 pozycje literatury specjalistycznej, co podnosi wartość dzieła.

Z uznaniem trzeba podkreślić odpowiednią formę graficzną opracowania. Bardzo liczne ryciny oraz przejrzyste tabele zdecydowanie ułatwiają przyswajanie i interpretowanie przedstawionych zagadnień. Struktura i przejrzystość rycin oraz tabel nie budzi zastrzeżeń, a zastosowana kolorystyka sprawia, że podręcznik może być studiowany z przyjemnością.

Podsumowując należy stwierdzić, że podręcznik stanowi cenny interdyscyplinarny wkład w dziedzinie nowoczesnych opracowań naukowych, co do których stawia się coraz wyższe wymagania. Ze względu na swoją interdyscyplinarność i wieloaspektowość może być adresowany do szerokiego grona odbiorców zajmujących się zdrowiem. Nadaje się też na podręcznik dla samych pacjentów.

